

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,

ректор _____ Віктор БОГОМОЛОВ

«28» березня 2025 року

ПРОГРАМА

співбесіди з предмета «**Українська література**» для вступу на навчання на
основі ПЗСО або НРК5 на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Харків – 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Українська література є конкурсним предметом у разі вступу до закладів вищої освіти України за освітнім ступенем *бакалавр*.

Програмне забезпечення програми укладено відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти та навчальної програми з української літератури для закладів загальної середньої освіти, згідно з чинним програмного забезпечення НМТ 2025 року.

Форма перевірки знань – **тест**. Письмовий іспит у формі співбесіди з використанням тестових технологій дає можливість перевірити в абітурієнта **вміння й навички**: аналізувати й інтерпретувати художній твір; розпізнавати художні твори різних естетичних систем, напрямів, жанрів, стилів; здатність орієнтуватися у світі класичної і масової літератури; систематизувати основні літературознавчі поняття як засіб повноцінного сприйняття, прочитання й інтерпретації художнього тексту; усвідомлювати літературний процес як цілісну систему, що має свої природні закономірності й тенденції; виявити сформовану на основі читацького досвіду переконаність у багатстві української художньої літератури та її значущості серед інших національних літератур.

Подані у переліку твори для підготовки до НМТ-2025 згруповані за хронологічним принципом, починаючи від фольклору та закінчуючи сучасним літературним процесом. Ця програма охоплює всі теми з української літератури, які вивчалися у шкільному курсі:

- усна народна творчість;
- давня українська література;
- література кінця XVIII – початку XX ст.;
- література XX ст.;
- твори письменників-емігрантів;
- сучасний літературний процес;
- теорія літератури.

Тестова технологія зручна тим, що ставить усіх в однакові умови тестування.

Українська література

Назва розділу	Зміст літературного матеріалу (письменники, твори)	Предметні уміння та навички
1. Усна народна творчість	“Віють вітри” (пісня Марусі Чурай), “Засвіт встали козаченьки” (пісня Марусі Чурай), “Ой Морозе, Морозенку” (історична пісня), “Чи не той то хміль...” (історична пісня), “Дума про Марусю Богуславку” (народна дума), “Ой летіла стріла” (балада).	Абітурієнт повинен уміти: <i>Розрізняти</i> види і жанри усної творчості. <i>Розрізняти</i> і називати різновиди календарно-обрядових пісень. <i>Аналізувати</i> зміст, образи, настрої суспільно-побутових і родинно-побутових пісень. <i>Визначати</i> провідні мотиви історичних пісень, характеризувати образи героїв їх – історичних осіб. <i>Визначати</i> тематику й художні особливості балад і дум.
2. Давня українська література	“Повість минулих літ” (уривок про заснування Києва, уривок про помсту княгині Ольги), “Слово про похід Ігорів”, “De libertate” (Григорій Сковорода), “Всякому місту – звичай і права” (Григорій Сковорода), “Бджола та Шершень” (Григорій Сковорода).	<i>Знати</i> основні теоретико-літературні поняття: - художній образ, - прототип; - тема, ідея, мотив художнього твору; - проблематика та конфлікт у художньому творі; - сюжет і композиція літературного твору; - позасюжетні елементи; <i>Знати та вміти визначати</i> в літературному творі тропи.
3. Література кінця XVIII — початку XX ст.	“Енеїда” (Іван Котляревський), “Наталка-Полтавка” (Іван Котляревський), “Катерина” (Тарас Шевченко), “Кавказ” (Тарас Шевченко), “Сон (У всякого своя доля...)” (Тарас Шевченко), “І мертвим, і живим, і ненарожденним...”	<i>Знати</i> основні теоретико-літературні поняття: - сентименталізм, романтизм, реалізм, їхні ознаки; - епос, новела, оповідання, повість, роман, різновиди повісті та роману; - лірика, сонет, гімн, послання, поема, тематичні різновиди лірики; - драма, комедія, трагікомедія, власне драма, містерія, драма-феєрія.

Назва розділу	Зміст літературного матеріалу (письменники, твори)	Предметні уміння та навички
	(Тарас Шевченко), “Заповіт” (Тарас Шевченко), “Чорна рада” (Пантелеймон Куліш), “Кайдашева сім’я” (Іван Нечуй-Левицький), “Хіба ревуть воли, як ясла повні?” (Панас Мирний) – 1 та 4 частини, “Мартин Боруля” (Іван Карпенко-Карий), “Захар Беркут” (Іван Франко), “Чого являєшся мені у сні?..” (Іван Франко), “Мойсей” (Іван Франко).	Види комічного: гумор, іронія, сатира, сарказм, гротеск, бурлеск, травестія. <i>Визначати</i> дво- і трискладові віршові розміри.
4. Література ХХ століття	“Тіні забутих предків” (Михайло Коцюбинський), “Intermezzo” (Михайло Коцюбинський), “Камінний хрест” (Василь Стефаник), “Valse mélancolique” (Ольга Кобилянська), “Contra spem spero!” (Леся Українка), “Лісова пісня” (Леся Українка), “Блакитна Панна” (Микола Вороний), “Чари ночі” (Олександр Олесь), “О слово рідне! Орле скутий!..” (Олександр Олесь), “О, панно Інно...” (Павло Тичина), “Пам’яті тридцяти”	<i>Визначати</i> місце і роль митця в літературному процесі. <i>Знати</i> основні теоретико-літературні поняття: - український модернізм і його особливості; - модерністські напрями та течії: імпресіонізм, неоромантизм, експресіонізм; <i>Знати</i> основні теоретико-літературні поняття: - поетичний синтаксис (інверсія, тавтологія, антитеза, анафора, епіформа, паралелізм); - риторичні звертання і запитання, - алітерація, асонанс; - різновиди роману (роман у новелах, роман у віршах); - кіноповість; - усмішка.

Назва розділу	Зміст літературного матеріалу (письменники, твори)	Предметні уміння та навички
	(Павло Тичина), “Ви знаєте, як липа шелестить...” (Павло Тичина), “У теплі дні збирання винограду...” (Максим Рильський), “Я (Романтика)” (Микола Хвильовий), “Майстер корабля” (Юрій Яновський), “Любіть Україну!” (Володимир Сосюра), “Місто” (Валер’ян Підмогильний), “Моя автобіографія” (Остап Вишня), “Сом” (Остап Вишня), “Мина Мазайло” (Микола Куліш), “Різдво” (Богдан-Ігор Антонич), “Зачарована Десна” (Олександр Довженко), “Пісня про рушник” (Андрій Малишко), “Ти знаєш, що ти – людина...” (Василь Симоненко), “Задивляюсь у твої зіниці” (Василь Симоненко), “Лебеді материнства” (Василь Симоненко), “Наша мова” (Василь Голобородько), “Модри Камень” (Олесь Гончар), “Три зозулі з поклоном” (Григір Тютюнник), “Господи, гніву пречистого...” (Василь Стус),	<i>Вміти пояснювати</i> поняття: • «Розстріляне відродження»; • психологізм; • асоціативність.

Назва розділу	Зміст літературного матеріалу (письменники, твори)	Предметні уміння та навички
	“Балада про соняшник” (Іван Драч), “Два кольори” (Дмитро Павличко), “Страшні слова, коли вони мовчать” (Ліна Костенко), “Маруся Чурай” (Ліна Костенко),	
5. Твори українських письменників-емігрантів	“Тигролови” (Іван Багряний), “Уривок з поеми” (Євген Маланюк),	<i>Орієнтуватися</i> в основних тенденціях функціонування української літератури за кордоном і творчості українських письменників-емігрантів. <i>Знати</i> особливості пригодницького роману.
6. Сучасний літературний процес	Загальний огляд, основні тенденції. Літературні угруповання (Бу-Ба-Бу, "Нова дегенерація", "Пропала грамота", "ЛуГоСад"). Творчість Ю. Андруховича, О. Забужко, І. Римарука. Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 90-х років, його риси. Сучасні часописи та альманахи.	<i>Орієнтуватися</i> в основних тенденціях розвитку сучасної літератури; знати літературні угруповання 80-90-х років, найвизначніших представників літератури. <i>Визначати</i> найхарактерніші ознаки постмодернізму

ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Багатогранний образ козацької України 1663 року змальовано у творі

- А Пантелеймона Куліша
- Б Михайла Коцюбинського
- В Івана Франка
- Г Тараса Шевченка

2. Приказка «Живуть як кішка з собакою» характеризує стосунки в родині

- А Сірків
- Б Кайдашів
- В Чураїв
- Г Череванів

3. У рядках

*А влітку лютували все шаблі,
На шаблі Ви роман писали влітку,
Як райдуга конала на землі,
Порубана уся на сухозлітку.*

ліричний герой веде уявну розмову з

- А** Павлом Тичиною
- Б** Андрієм Малишком
- В** Юрієм Яновським
- Г** Володимиром Сосюрою

4. Осмислення історичної долі України, утвердження ідеї державного суверенітету – провідний мотив твору

- А** «Два кольори»
- Б** «Уривок з поеми»
- В** «Чого являєшся мені у сні?»
- Г** «*Contra spem spero!*»

5. Проблема емансипації жінки та її самореалізації є ключовою у творі

- А** «*Valse mélancolique*»
- Б** «Я (Романтика)»
- В** «Блакитна Панна»
- Г** «О панно Інно...»

Критерії оцінювання знань вступників на співбесіді з української літератури

Під час проведення співбесіди **вступнику забороняється** використовувати засоби технічної інформації, мобільні телефони, підручники, навчальні посібники та інші матеріали, що не передбачені рішенням Приймальної комісії ХНАДУ.

Оцінювання тестів з української літератури здійснюється шляхом нарахування по 4 бали за кожну правильну відповідь з 25 питань. Після перевірки тестового завдання членами екзаменаційної комісії визначається сума нарахованих балів за шкалою від 100 до 200. Максимальна сума балів, що може одержати вступник за результатами тестового завдання з української літератури, складає 200 балів. Мінімальна кількість балів для вступу на навчання складає не менше 115 балів (за шкалою від 100 до 200). Якщо вступник не надав жодної вірної відповіді, то він отримує оцінку «незадовільно».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Семенюк Г.Ф. та ін. Українська література: Підруч. для 9 кл. загальноосв. навч. закл. / М.П.Ткачук, М.М.Сулима, В.Л.Смілянська, В. І. Судима. – К.: Освіта, 2009. – 416 с.
2. Семенюк Г.Ф. та ін. Українська література: підруч. для 10 кл. загальноосв. навч. закл. (профільний рівень) / Г. Ф. Семенюк, М.П.Ткачук, О. В. Слоньовська. – К.: Освіта, 2010. – 416 с.
3. Семенюк Г. Ф. та ін. Українська література: підруч. для 11 кл. загальноосвітній навчальний заклад (рівень стандарту, академічний рівень) / Г.Ф. Семенюк, М. П. Ткачук, О. В. Слоньовська. – К.: Освіта, 2011. – 416 с.
4. Противенська О. Г. та ін. Українська література у схемах і таблицях / О. Г.Противенська, М. І. Мещерякова, Я. В. Теміз. – Х.: Видавнича група «Академія», 2000. – 100 с.
5. Українська література (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти / Олександр Авраменко. — К. : Грамота, 2019. — 256 с.
6. Українська література (профільний рівень) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / О. В. Слоньовська, Н. В. Мафтин, Н. М. Вівчарик. – Київ : Літера ЛТД, 2019. – 320 с.
7. Українська література (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закладів загальної середньої освіти / А. М. Фасоля, Т. О. Яценко, В. В. Уліщенко, В. М. Тименко, Г. Л. Бійчук. — К. : УОБЦ «Оріон», 2019. — 240 с.

INTERNET-ресурси

1. <http://mon.gov.ua>
2. <https://osvita.ua/test/training/materialy-instrumenty/76643/>
3. <https://osvita.ua/test/training/materialy-instrumenty/57770/>

Програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри українознавства, протокол № 8 від «21» березня 2025 року.

Голова предметної експертної комісії з української літератури, доцент

Неля НІКУЛІНА

ПОГОДЖЕНО:

Заступник голови
приймальної комісії, професор

Ілля ДМИТРИЄВ